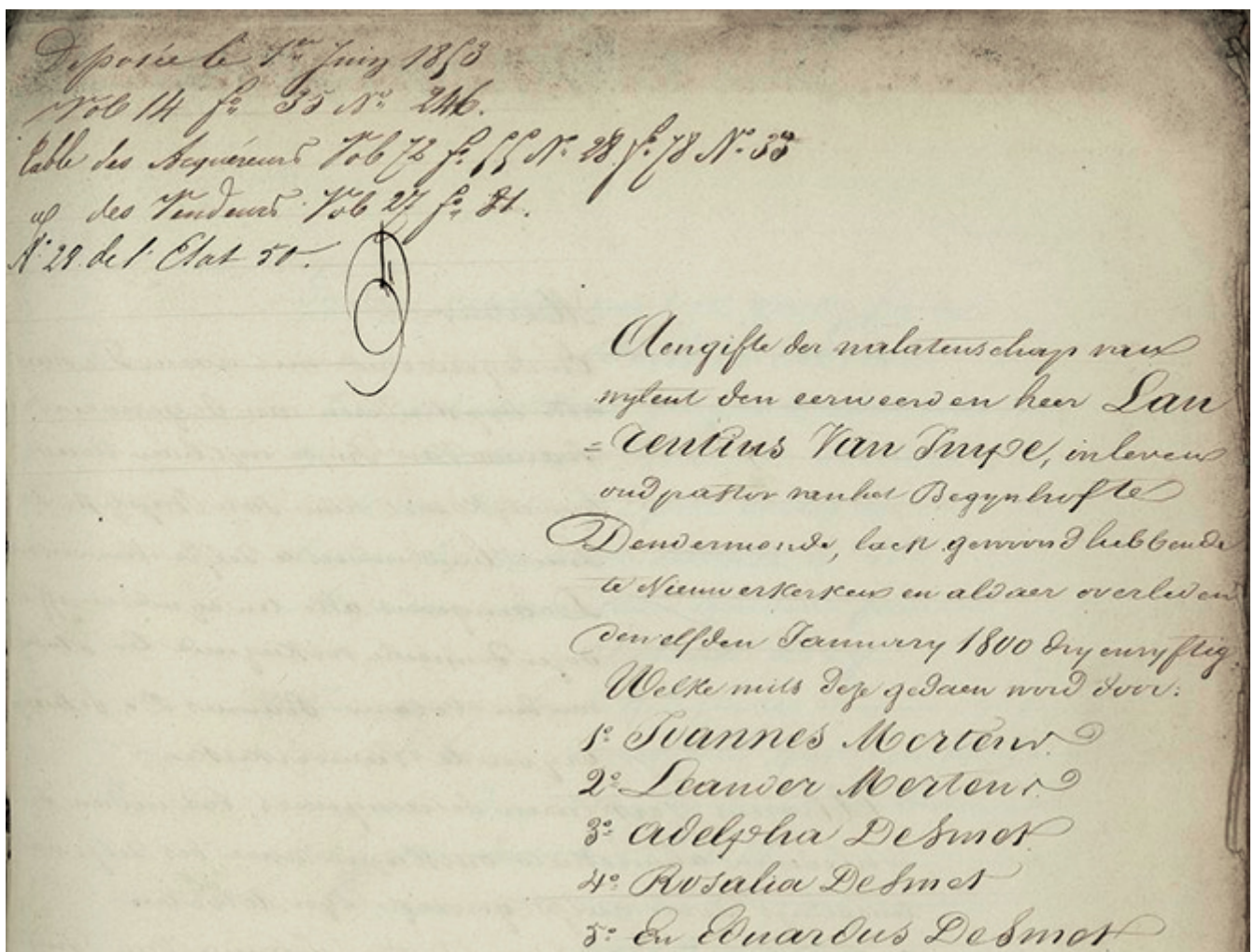
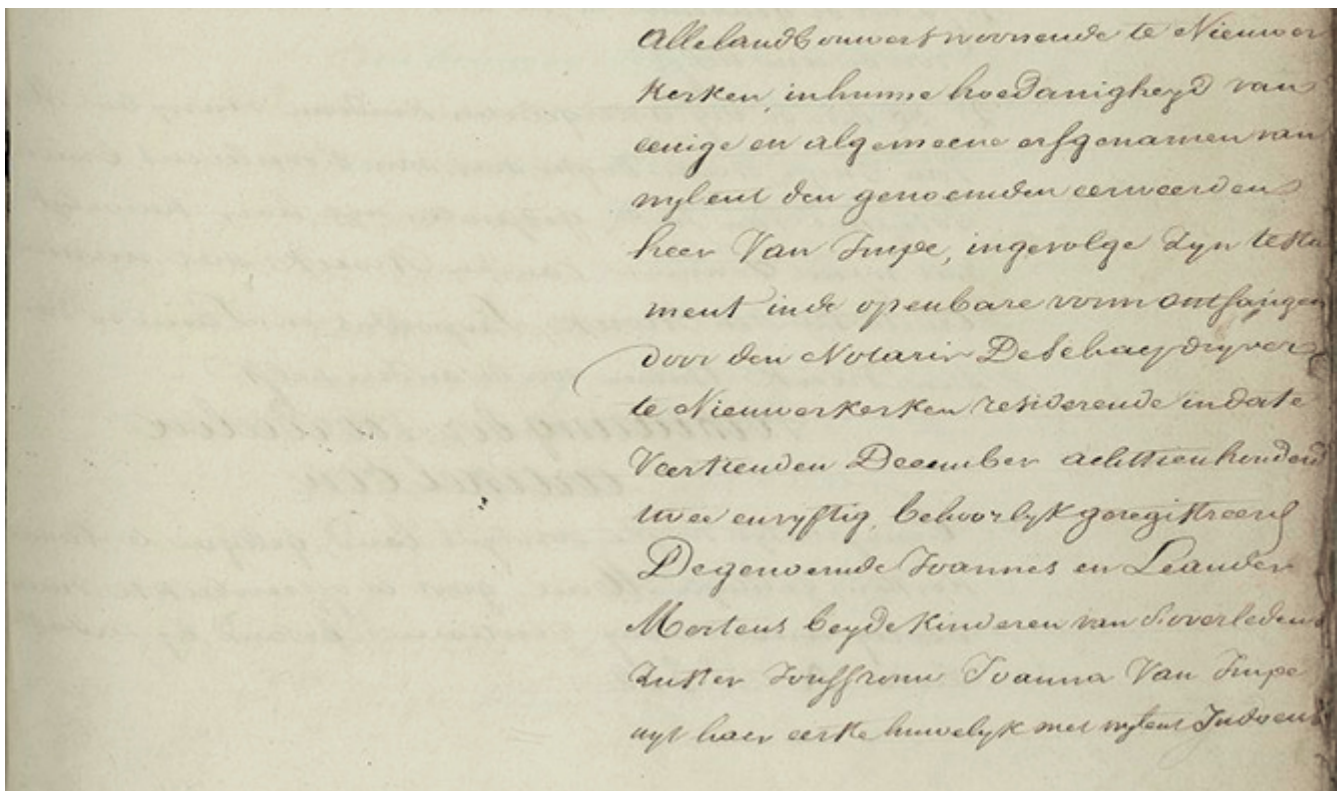

Bronnen

[Home \(/nl\)](#) | [Bronnen \(/nl/bronnen\)](#) | [Erfenisaangifte](#)

Erfenisaangifte

Erfenisaangifte van Laurentius van Impe, pastoor in het begijnhof van Dendermonde. Rijksarchief Beveren: Registratiekantoor Aalst 0000, erfenisaangiften eerste semester 1853, nr. 405 volgnr. 246.

Periode

Vanaf het voorjaar van 1796. De erfenisaangifte bestaat nog steeds en wordt per jaar ingebonden in een bundel. Tussen 1796 en 1819 werden alle aangiften letterlijk overgeschreven in een register.

Bewaarplaats

Het Rijksarchief, binnen de archieven van de belastingkantoren "Registratie en Domeinen".

Raadpleegbaar

Aangiften ouder dan 100 jaar zijn vrij raadpleegbaar, via tal van alfabetische – op naam van overledene én erfgenaam – en chronologische toegangen. Aangiften jonger dan 100 jaar kan je niet zonder voorafgaande toestemming van vrederechter en belastingambtenaar inzien (de raadpleging valt immers niet onder de privacywetgeving, maar volgt specifieke fiscale wetgeving).

Gegevens

Wanneer iemand overlijdt, maken de erfgenamen een erfenisaangifte op. Die erfenisaangifte vormt een inventaris van alle bezittingen die deze persoon nalaat, met de verdeling van dit bezit. Dikwijls is de aangifte heel gedetailleerd: het brengt niet alleen het

vastgoed zoals huis en grond van de overledene in kaart, maar vermeldt eveneens huisraad, juwelen, aandelen, enz. Ook de openstaande schulden hebben meestal een plaatsje in de erfenisaangifte. Even dikwijls zijn de kosten van de begrafenis of van het laatste hospitaalbezoek genoteerd.

De verdeling van (de waarde van) deze goederen toont wie recht heeft op welk deel. Iedere erfgenaam wordt kort beschreven. De wijze van vererving gebeurt volgens een verdeelsleutel op basis van het burgerlijk wetboek. Dit is het zogenaamde “intestaat erven”. Maar in vele gevallen komt er een testament aan te pas (“testamentair erven”).

Let op

Iedereen sterft. In principe zal van elke Belg ooit een erfenisaangifte worden opgemaakt. Indien de overledene geen of een te klein bezit had, werd er geen belasting geheven en dus ook geen erfenisaangifte ingediend. Tussen 1818 en 1851 dienden erfgenamen van weinig vermogenden wel een “negatieve aangifte” te doen.

Vrouwen die stierven vóór hun echtgenoot, lieten tot diep in de 20ste eeuw weinig informatie na (door een gebrekkig huwelijksvermogensstelsel).

Niet elke erfgenaam hoefde belastingen te betalen. Soms dienden kinderen of ouders van overledenen slechts de omvang van vastgoed aan te geven: je zal dus alle gebouwen en gronden van de erflater kunnen inkijken, echter zonder de waarde ervan te weten.

De erfenisaangifte blijft een fiscale bron, dus wees voorzichtig bij de interpretatie ervan. Het indienen van de erfenis viel immers steeds onder de verantwoordelijkheid van de erfgenamen. En mensen zijn steeds inventief geweest bij het verzwijgen van (roerende) goederen!

Tips

De eenvoudige structuur van een aangifte is steeds dezelfde gebleven, dus lenen aangiften zich zowel tot systematisch vermogensonderzoek, als tot de studie van een individuele erfenisverdeling.

Normaal gezien werden aangiften tot een zestal maanden na het overlijden ingediend. Laattijdige indiening of bijkomende aangiften komen echter vaak voor. Kijk daarom ook de tafels goed na!

De plaats van indienen varieerde doorheen de tijd: op basis van de laatste woonplaats van de overledene of de ligging van de goederen (op het moment van overlijden). Soms bestaan er meerdere aangiften.

Aangiften zijn vooral interessant wanneer het om grote vermogens gaat of wanneer de overledene een bedrijfsleider was.

Het is een unieke bron, die nergens anders te vinden is: de aangifte komt tot stand door het contact tussen belastingambtenaar en erfgenamen. In principe komt er geen

– Meer weten?

De Reu, Pieter. *De erfenisaangifte: Broncommentaar*. Gidsen 75. Brussel: Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de provinciën, 2011.

De Reu, Pieter. “Dus meer baete dan schuld”: Historische vermogensverhoudingen en de sociale last van erfrecht en erfbelasting.” *Tijd-Schrift* 5, nr. 1 (2015): 6-23.

(Klik [hier \(/sites/default/files/inline-files/DE%20REU_Dus%20meer%20baete%20dan%20schuld.pdf\)](/sites/default/files/inline-files/DE%20REU_Dus%20meer%20baete%20dan%20schuld.pdf) voor de pdf.)

Voor het gerechtelijk arrondissement Roeselare werden door vrijwilligers van Familiekunde Vlaanderen Regio Mandel-Leie [lijsten \(http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/publicaties.html\)](http://fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/publicaties.html) gepubliceerd die toelaten gemakkelijk te zoeken in erfenisaangiften. Ze werden geïnventariseerd op persoonsnaam, met vermelding van de aktenummers, microfilmnummers en opnamenummer op de film zelf.

Ook voor het gerechtelijk arrondissement Brugge zijn deze erfenisaangiften gedeeltelijk geïnventariseerd op persoonsnaam, door de [vrijwilligers van het Rijksarchief Brugge \(https://www.vrijwilligersrab.be/\)](https://www.vrijwilligersrab.be/). Op deze website kan je doorklikken op 'Administratie na 1814' en vervolgens 'Erfenisaangiften' selecteren.

Auteur: **Pieter De Reu** (Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Gent)

Welk verhaal heeft jouw familie te vertellen?

Ga op zoek naar jouw familiegeschiedenis aan de hand van ons stappenplan en ontdek de spannende verhalen van jouw voorouders.